

SOSYAL MEDYADA İYİLİK HALİ

Politikada İyilik Hali Pratik Bilgiler Notu

A

Politik Özneler Olarak
Sosyal Medyada Ne
Yapabiliriz?

B

Politik Mücadele
ve Sosyal Medya

★ 32

18

@ 9

2

İçindekiler

1

A. Politik Özneler Olarak Sosyal Medyada Ne Yapabiliriz?

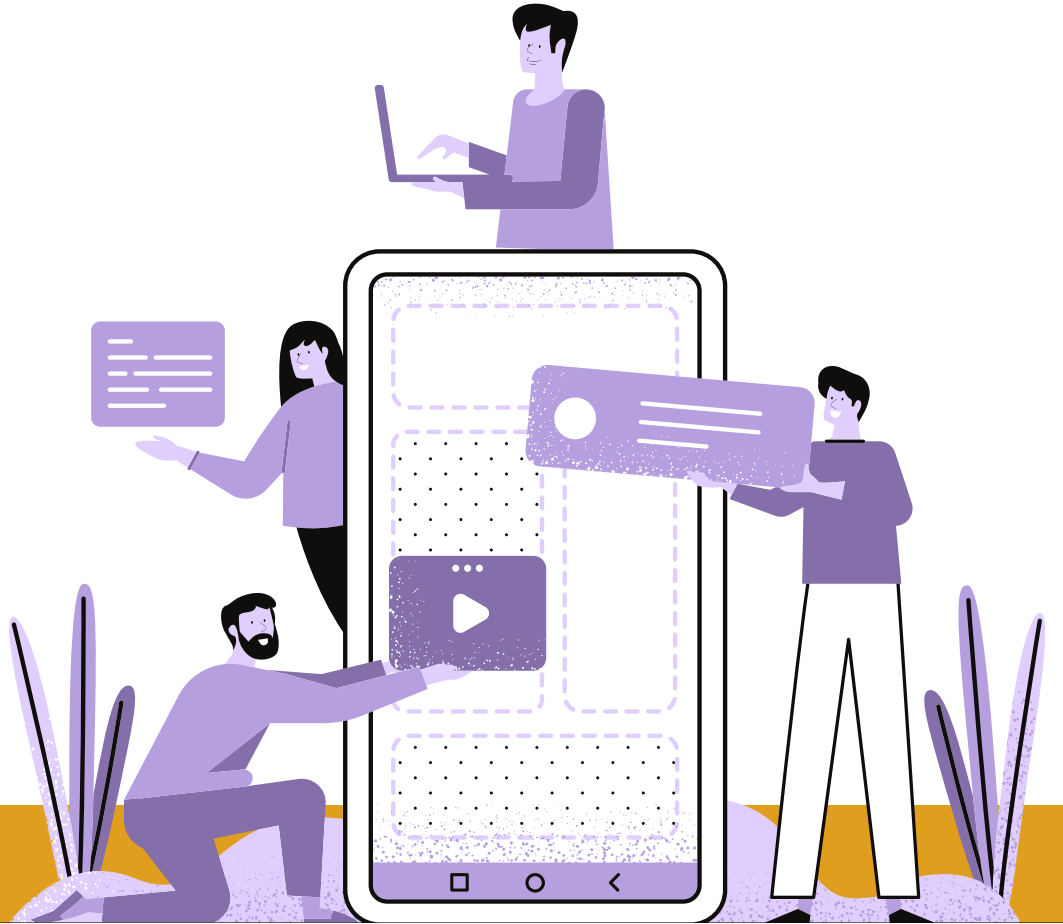
Hazırlayan: Umut Avcı

Katkıda Bulunan: Hülya Üçpınar

10

B. Politik Mücadele ve Sosyal Medya

Hazırlayan: Faruk Çayır

A

Politik Özneler Olarak Sosyal Medyada Ne Yapabiliriz?

Örgütlenmenin hem yaşam şartları hem de mevcut iktidarın baskılarıyla zorlaştığı günümüzde, sosyal medya alternatif olanı duymanın ve duyurmanın, eleştiri ve yorumları dolaşıma sokabilmenin, fikirleri ve duyguları paylaşabilmenin en etkili yolu.

Bu yeni medyayı kullanmak, pek çoğumuz için kişisel olarak bağlantıda olmanın bireysel bir yolu olduğu kadar politik bir sorumluluk da. Tekelleşmiş medyaya ek olarak, dezenformasyonlarla sessizleştirilmiş milyonlarca kullanıcının alternatif sözleri duyabilmesi açısından sosyal medya paylaşımcılarının/aktivistlerin payı büyük.

Kurumsal paylaşımları bir kenara bırakarak habercilerin, siyasi figürlerin ve aktif politik öznelerin paylaşımlarının yanı sıra, reel politikayla doğrudan ilgili görünmeyen bireysel paylaşımlar da sosyal medya uygulamalarımızın anasayfa akışlarında yerini buluyor. Sosyal medyadaki tanıklıklarımız ve etkileşimlerimiz özellikle duygularımıza etki ediyor, zihinlerimizi şekillendiriyor ve yaklaşımlarımızı dönüştürüyor. Aynı etkilere paylaşım yaptıkça bizler de sebep oluyoruz.

Bu anlamda kullanıcılar olarak bizler hem kaynak, hem tüketici işlevi görüyoruz; hem maruz bırakan hem de maruz bırakılan oluyoruz. Bir başka büyük grup ise sessiz kullanıcılar. Sosyal medya uygulamalarındaki kullanıcıların esas çoğunluğunu, uygulamayı aktif paylaşım yapmadan kullananlar oluşturuyor. **2022 verilerine göre Twitter kullanıcılarının yüzde 80'inin takipçi sayısı on kişiden az. Bu da bize Twitter'da etkileşim için değil; haber almak, bağlantıda kalmak için bulunan milyonlarca kişi olduğunu gösteriyor. Sosyal medyada dolaşıma soktuğumuz paylaşımları sadece etkileşimde olanlar, uygulamayı kendileri de etkileşimde bulunarak kullananlar görmüyor, hatta aksine çoğunlukla şu veya bu sebeple sessiz kalan, hiç etkileşimi olmayan ancak bağlantıda kalmak isteyen kişiler de görüntülüyor.**

Genellikle aynı fikirde olduğumuz insanlarla bazen aynı fikirde olmamak ne anlama gelir? Politik aktörler kendi aralarındaki anlaşmazlığa nasıl yaklaşmalıdır? Sözün özü, düşmanımız ya da hasmımız olmayan, ortak bir kurtuluş inancında bulduğumuz insanları nasıl eleştirmeliyiz?..

Eleştiri, birini ...ikna etmeye yönelik baskıcı talepten kurtulup belli bir anlaşmazlığın peşine düşebilir, ancak yine de... yoldaşça ethostan vazgeçmemelidir.

Lukas Sulothuus

Yoldaşça Eleştiri

Kimlere/Kimlerle Konuşuyoruz?

Paylaşımlarımızı yapmadan önce kendimize şu soruları sorularını sorarak başlayalım: Bir değişim yaratma gücüm varsa, bu değişimi hangi alanda/konuda yaratabilirim? Bu değişimi nasıl yaratabilirim? Hangi tür paylaşımlarla kimleri güçlendiririm? Kimlerde soru işareti oluşturabilirim? Bu paylaşımı kendimi de düşünsel olarak güçlendirmek için bir imkan olarak düşünebilir miyim?

Sosyal medyada, mevcut siyasi iklim içerisinde eleştirdiğimiz şeye dönüşmemek önceliğimiz olmalı.

Kutuplaştırıcı olmayan, farkındalık kazandıran, birlikte dönüşüme imkân sağlayan ve iyilik halimizin altını oymadan etkili paylaşımlar yapabilmeyi bir sorumluluk olarak önümüze koyabiliriz. Peki bu nasıl olabilir? **Aşağıdaki şiddetsizlik ilkeleri bu konuda yol gösterici olabilir.**

1- Amaçlara uygun araçlar kullanmak

Amaçlar araçları meşrulaştırmaz. Tam aksine amaçlara uygun araçlar seçmek vizyonumuzu halihazırda uygulamaya geçirdiğimiz anlamına gelir. **Şiddet içersin ya da içermesin, ortak çözümü tıkayan bir yaklaşımı dolaşıma sokmak, şiddeti besleyen zemini diri tutar. Sosyal medya paylaşımlarımızda bu dilden kaçınmaya çalışmak ise, hayalini kurduğumuz dünya için attığımız bir adım olarak düşünülebilir.**

2- Eylem ile faili ayırmak

Karşıtlarımızı canavarlaştırmak, düşmanlıklar yaratmaktan ya da halihazırda oluşturulmuş kutupların arasındaki hendeğe su taşımaktan başka bir işe yaramaz. Tartışmayı politik alanın dışına çıkarır. Failin davranışını, kendisinin ya da ait olduğu kimliğin değişmez bir özelliği olarak etiketlememeyi tercih ederiz. İnsanların kişiliklerini, kimliklerini hedef almak yerine eylemlerini hedefler, tarif eder, hakikati ortaya dökeriz. Bunu yaparken kişileri düşmanlaştırmayız. Böylece yaptıkları şeylere karşı duruşumuzu tüm hiddetimizle ifade ederken bile onların ya da takipçilerinin davranışlarını değiştirme, hatta bize katılma ihtimallerini arttırırız.

3- Kapsayıcı çözümler peşinde olmak

Eleştirde bulunduğumuz anlarda, çözümleri de düşünmekte ve mümkün olduğunda önermekte fayda var. Çözüm üretirken kapsayıcı yaklaşımlar geliştirmeyi hedefler, azınlık ve kırılğan grupları akılda tutar ve bunu yaparken karşıt görüşün takipçilerini dışlamamaya özen gösteririz. Bu süreçte kendimizin ve/ya başkalarının aynı derecede meşru ihtiyaç ve isteklerini gözettiğimizde, çözüm ihtiyacı da gözümüzde başka türlü canlanıverir.

4- Misillemeyi de kaçmayı da reddetmek

Paylaşım yaparken tartışmalı durumlarda amacımız lafı gediğine koymak, karşıdakini sindirmek, ağzının payını vermek ya da dediğine diyeceğine pişman etmek olmaz. Şiddet söylemlerine aynı tonda cevap vermez, durduğumuz yerden ve bildiğimiz hakikat üzerine cezalandırma amacı gütmeyen ya da fikirlerimizi ifade etmekten korkmadan paylaşım yaparız. Öte yandan bu, sineceğimiz anlamına da gelmez. Ya saldırmak ya da kaçmak seçeneklerine sıkışmadan kendi üçüncü yolumuzu yaratırız.

5- Açıklığı, şeffaflığı ve samimiyeti tercih etmek

Başkalarının veya kendimizin hayatını, güvenliğini korumak için gizlilik gerekebilir. Böyle durumlar için gizlilik ve mahremiyet ilkelerini gözetiriz; mahlas, nickname, “fake” profil fotoğrafı kullanabiliriz. Bu, korkaklık anlamına gelmez. Kimi zaman sosyal medyada aktivizmimizi, yarattığımız bir persona üzerinden sergileriz. Kendimizi bir imge üzerinden ifade etmek şiddet dili kullanma ruhsatı değildir. Kurgu karakteri dillendiren kişi olarak, ilk ilke doğrultusunda şiddet dili kullanmamayı tercih ederiz. **Her koşulda mümkün olduğunca örtülü olmayan, sade, açık ve doğrudan ifadeler kullanarak, anlaşılır olmayı hedefleriz.**

6- Öfkemizin bizi dönüştürmesine izin vermektense öfkemizi dönüştürmek

Karşılaştığımız pek çok haksızlık, adaletsiz haber, saldırgan paylaşım karşısında duyduğumuz “haklı öfke” sadece anlaşılır olmakla kalmayıp sağlıklı da. Mesele öfkemizi nasıl ele aldığımız – şiddetsizlik yoluyla öfkemizi yapıcı eylem için olumlu bir güce çevirebiliriz. **Tepkisel paylaşımlar yapmak yerine biraz uzaklaşıp sakinleşerek, enerjimizi konuyu duyulabilir ve kavranabilir bir biçimde ele almaya kanalize edebiliriz.**

7- İletişimden çekilme gücünü kullanmak

Sosyal medyada etkileşimde olmak sürekli iletişimde kalmak anlamına gelir. Karşıtlarımızla tartışma yürütüyor olsak bile. Bu iletişim ağından çekildiğimizde “iktidar sahipleri” üzerimizdeki güçlerini yitirir. **Etkileşimde olmak bize duygusal olarak yük oluyor, enerjimizi tüketiyor, bizi strese sokuyor ise enerjimizi tüketmemek için etkileşime geçmeyi bırakabiliriz.** Onları alıntılamaı bırakabilir, cevaplamayabiliriz. Sadece tanık olmaktan bile zarar gördüğümüzü düşünürsak takipten çıkabilir hatta engelleyebiliriz.

Sosyal medyada şiddet dili kullanmadan öznel ve yaratıcı paylaşımlar yapan pek çok kullanıcıya tanık oluyoruz. Bu paylaşımlarla etkileşim içerisinde olmak, onları alıntılarla zihnimizi bu yönde açmamızı sağlar. Şiddet diline odaklanmadığımızda, asıl dönüştürücü alternatifin orada olduğunu, seçenekleri çok daha geniş olan şiddetsiz bir paylaşım evreninin mümkün olduğunu fark ederiz.

Bu ilkeleri aklımızda tutmak kendimizi dönüştürmek konusunda gelişmemizi sağlayabilir. Eleştirileri kişisel olarak algılamaz, eleştiri yapanları düşmanlaştırmayız. Yanlış anlaşılabilir ifadelerimiz üzerinde daha özenli oluruz. Aldığımız eleştirileri bir diyalog zemini olarak değerlendirebilir kendi dönüşmemize katkı sağladığımız gibi etkileşimde olduğumuz kişilerle duygu ve zihin temelinde temasta bulunabiliriz. Ya da hoşumuza gitmeyen paylaşımları basitçe boş verebiliriz!

ALİŞTİRMA

Sizinle benzer bir siyasal eğilime sahip olmasına rağmen kimi söylem ve yaklaşımlarını benimsemediğiniz siyasal bir grup, örgüt veya kişiyle bir konu üzerine hayali bir tartışma yürütün.

Karşı tarafın politik iddialarını duygusallaştırma eğiliminiz oldu mu? Karşı tarafı zora sokmak maksadıyla konuyla ilgisi olmayan şeyler söylemeyi arzuladığınız oldu mu?

Konuyla ilgili haklı olmanızın sizi tartışmanın her düzeyinde haklı kıldığını düşündünüz mü?

Tartışmanın tıkanıp, çıkmaza girdiği noktada durmayı mı yoksa haklılığınızı ifade etmekte ısrar etmeyi mi seçtiniz?

Karşı tarafa görüşlerini gözden geçirme, hatası varsa kabul etme ve bunu onarma konusunda alan bırakan bir yaklaşım sergilediniz mi?

Son dönemde yükselen politik doğruculuk yaklaşımını yukarıdaki sorular etrafında düşünebiliriz. İnsanlar kimi konularda az ya da çok biliyor, toplumsal kodların dışında düşünmekte zorlanıyor olabilir. Veya belki henüz yeterli zihin açıklığına veya farkındalığa ulaşamamış olabilir. Bir konuya odaklanırken bir başkasını gözden kaçırıyor olabilir. Diğerini susturmak, sessizleştirmek, sindirmek kazanım sayılabilir mi? Dönüştürücü politik tartışmalar, insanlar lince uğrama korkusu olmadan kendilerini ifade edebildiklerinde gerçekleşir.

Politik Bir Eylem Olarak “Bilgi Uçurma ve İfşa”

Bilgi uçurmak (whistle blowing) ve ifşa eylemleri kimi zaman birbirine karışabiliyor. Bilgi uçurmak iktidar, yönetim yapılarında, devletle ortaklıkları olan büyük şirketlerde ya da kamuyu ilgilendiren işler yapan özel sektörde, güç ve baskı yoluyla gizlenen, üzeri örtülen usulsüzlüklerin, kamuyu zarara sokacak uygulamaların, içerden bir kişi/kişiler tarafından yargıya, basına veya herhangi bir biçimde kamuya duyurmak için açık edilmesidir.

İfşa, yargı yoluyla çözümlenmesi mümkün görünmeyen, sistematikleşmiş şiddet içeren uygulama ya da davranışların farklı iletişim kanallarıyla açığa çıkarılmadığı durumlarda başvuru bir araçtır. Diğer öznelerden dayanışma talep etmek ya da bu kişi ya da kurum ile birlikte çalışan veya işbirliği içerisinde olanları ve kamuoyunu uyarmak adına çoğunlukla sosyal medya aracılığıyla yapılan bir haberdar etme eylemidir. Özellikle cinsiyet ve sınıf kaynaklı derin güç eşitsizliklerinin olduğu durumlarda alternatif bir dayanışma örülmesini, kamuoyu baskısının oluşmasını sağlayabilir.

İfşanın duygusal ve zihinsel etkisi taraflar ve tarafların çevresindeki diğerleri ve tanıklar için de çok güçlüdür. Bu yöntemin düzenlemeye tabi olmaması, hakkında ifşa olan ve ifşada bulunan kişiler dışındakilerin rollerinin belirsizliği sorunların derinleşmesine yol açabilir. Özellikle yargı mekanizmalarının dışında, sosyal alanda gerçekleşen ifşa eylemlerinde, taraflardan kendisini ifade edebilme becerisi ve iletişim ağı güçlü olan diğerini sindirebilir. Taraflar ve onların etrafındaki güç dengeleri doğrultusunda bir şey olmamış gibi hayat devam edebilir (ifşa edenin tekrar tekrar yıpranması söz konusu olur) ya da hakkında ifşa olan kişi biçim ve zaman olarak başı sonu belli olmayan bir “cezalandırmaya” maruz kalabilir.

2017 yılında film yapımcısı Harwey Weinstein’ı hedef alarak başlayan “Me too” hareketinde ve ülkemizde de yaşanan kimi örneklerde görüldüğü gibi derin eşitsizliğin olduğu, ataerki benzeri toplumsal sistemlerin normalleştirilmesine ve üstünün örtülmesine imkan sağladığı şiddet davranışları için nihai bir eylem türü olarak ifşa gerekli ve etkili bir yöntemdir. **Bununla birlikte etkisinin şiddeti ve etki alanının genişliği, yargı sistemi dışında kalan uygulamaların politik çerçevesinin ve sınırlarının belirsizliği sebebiyle ilk fırsatta başvurulacak bir yöntem olarak düşünmemek gerekir.**

-*-

Sonuç olarak; sosyal medyada birbirimizle ilişkilene biçimimiz, inşa etmek istediğimiz dünyanın bir küçük örneği olarak tezahür ediyor. Eleştiriye karşı tavrımız, haklılığımızı nasıl ifade ettiğimiz, haksızlığımızı nasıl karşıladığımız, insanları politik doğruculuğun ötesine geçmeleri için cesaretlendiren mi yoksa oraya sıkıştıran bir tutum içinde mi olduğumuz bizi, örgütümüzü, politikayı şekillendiren etkilerin başında geliyor. Sosyal medya, bireysel ve örgütsel olarak güçlendiğimiz bir yer olabilir mi? Olabilir. Yine de öncelikli önerimiz, eğer tanışınız olan belirli bir kişiye yönelik bir tartışma içindeyseniz, bir araya gelerek, olmuyorsa telefon edip birbirinizin sesini duyarak sorunu çözmeye çalışmanız. Birbirinin yüzünü görmek, sesini duymak düşünme ve çözüm üretme sürecini farklılaştırabilir.

FİLM/ DİZİ ÖNERİSİ

Black Mirror: hated in the nation,
Yön: James Hawes

The Hater
Yön: Jan Komasa

KAYNAKLAR

- **Aktif şiddetsizliğin ilkeleri:**
<https://www.nonviolence.wri-irg.org/en/node/40458>
- **Twitter istatistikleri:**
<https://www.websiterating.com/tr/research/twitter-statistics/#chapter-2>
- **Beautiful Trouble:**
<https://beautifultrouble.org/>
- **Carla bergman ve Nick Montgomery, Neşeli Militanlık,**
Çev: Gülnur Elçik, İstanbul: İletişim Yayınları, 2022
- **Lukas Sulothuus (2021, 17.08), Comradely Critique,**
Political Studies Association,
<https://doi.org/10.1177/003232172110400>

Politik Mücadele ve Sosyal Medya

Uluslararası sözleşmelerde yer alan insan haklarını ve temel özgürlüklerini güvence altına alan tüm yükümlülükler internet kullanımı açısından da geçerlidir. Bu bağlamda, ifade özgürlüğü, bilgiye erişim, toplanma özgürlüğü, siber suçlardan korunma, özel hayatın korunması ve kişisel verilerin korunması haklarının savunulmasıyla ilgili diğer tüm haklar internet ortamında da korunacaktır. İnsanlar, topluluklar, kamu yetkilileri ve özel kuruluşlar faaliyetleri için internete ihtiyaç duyarlar. Bu açıdan internetin bir kamu hizmeti ve evrensel bir hizmet değeri vardır. Devlet mümkün olduğu kadar düşük ücretlerle vatandaşların internete ulaşımını sağlamak zorundadır.

Sosyal medyayı politik açıdan etkili ve rahat kullanabilmek için, hukuki ve teknik olanak ve riskleri bilerek yol almakta fayda var.

Bu olanak ve riskler, internet ortamında kimi zaman kendimizi başkalarından korumayla ilgili olabileceği gibi, şirketlere ve devlet kurumlarına karşı korunmayla ilgili de olabilir.

Öncelikle hepimiz özel hayatımızın gizliliği ve kişisel verilerin korunması hakkına sahibiz. Bu veriler ancak rıza ile toplanabilir ve işlenebilir. Rıza geri alınabilir. Üstelik bu rıza, veri sahibi ve veri işleyen arasındaki önemli bir güç orantısızlığından faydalanılarak alınmış ise hukuki olarak geçerli sayılmayabilir.

Mahkeme kararı olmaksızın ve kanunen tanınmış istisna durumlar haricinde, telefon, bilgisayar gibi kişisel cihazlardaki kişisel verilerimize erişilmesi yasaktır.

Kişisel verilerin otomatikleştirilmiş işlenmesi, özel hayatlarımıza müdahale edecek nitelikte ise bu durum hiçbir kanuni, yargısal veya idari karara tek başına dayanak olamaz. Kişisel verileri işleyen taraf kim olursa olsun, hepimiz kendi kişisel verilerimize erişme, onları değiştirme veya iptal etme hakkına sahibiz. Dahası toplanan verilerin içerik veya zaman nedeniyle artık güncelliğini yitirmesi yada sizinle ilgisiz olması halinde ise, verilerin güncellenmesini, bu verilerin arama motorlarından silinmesini isteyebiliriz. Ancak bu hak araştırma ve bilgi alma hürriyetlerini kısıtlayamaz ve kamuya mal olmuş kişiler için daha sınırlı uygulanır.

Sosyal medyada bilgileri yaymadan önce veri kaynaklarının güvenilirliğini kontrol etmek çok önemli. Özellikle çok çarpıcı haberlerde galeyana gelmeden önce teyit.org, doğruluk payı gibi teyit ve doğrulama platformların internet sitelerinden faydalanarak haberin nasıl doğrulanacağını öğrenebilir, haberin doğru olup olmadığını bu platformlardan sorgulayabilir, yardım isteyebiliriz.

VIDEO AKTİVİZM

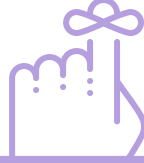
- Video eylem olarak da bilinen video aktivizm en genel şekilde, kamerayı toplumsal bir yarar kaygısıyla kullanarak, buradan elde edilen görüntülerle halkın duyarlılığını harekete geçirme ve olumlu yönde bir toplumsal değişim yaratma çabasıdır.
- Video aktivizm izin alınmaksızın kişisel verileri açığa çıkarmadığı, hakaret, tehdit, nefret söylemi içermediği sürece hukuki olarak hiçbir şekilde yasak değildir.

- İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün 27/04/2021 tarih ve 2021/19 sayılı, "Ses ve görüntü kaydı alınması" konulu yayınlamış olduğu genelgeye karşı açılan dava da Danıştay 10. Dairesi toplumsal olaylarda dahi polislerin fotoğraf ve video çekimi yapmasını engelleyemeyeceğine karar verdi. Dolayısıyla Türkiye de sokakta video ve fotoğraf çekimini engelleyecek hiçbir yasaklama yoktur.

Öte yandan bu bilgiler, dijital olarak yürüttüğünüz politik mücadelelerde, bizler için de belli kuralların olduğu anlamına geliyor:

- Kişinin aile ve çalışma hayatını ve mesleki onurunu etkileyecek nitelikteki bilgileri, sağlık bilgilerini kullanmaktan kaçınmalıyız.
- Özel hayatın gizliliği esastır. Ancak kişinin izin verdiği hllerde bu bilgileri kullanabilirsiniz.
- Devlet sırrına ilişkin bilgi, belgeleri veya verileri (açıklanması hlinde devletin emniyetine, dış ilişkilerine, mill savunmasına ve mill güvenliğine açıkça zarar verecek ve niteliği itibarıyla devlet sırrı olan gizlilik dereceli bilgi veya belgeler) kullanırken dikkatli olmak gerekiyor. Bu bilgilerin alenileşmiş olup olmadığı, bu noktada önemli. Burada toplum yararı ve kamusal bilgi edinme hakkına uygun hareket etmek size rehber olabilir. Bu tarz resmi bilgi ve belgeleri Bilgi Edinme Kanunundan yararlanarak devlet kurumlarından talep edebilirsiniz.
- Mahkemeler veya savcılık nezdinde idar soruşturmaya ilişkin bilgi veya belgeleri, adl soruşturma ve kovuşturmaya ilişkin bilgi veya belgeleri kullanırken dikkatli olunuz. Türkiye'de hukuksal olarak soruşturmanın gizliliği esastır. Soruşturmanın tarafları ve avukatları dışında bu bilgilere erişilmesi yasaktır. Yine bir önceki maddede olduğu gibi, bilgilerin aleniliği, kamusal yarar ve bilgi edinme hakkı önem taşıyor.

Ayrıca, sivil ve politik özgürlüklerimizi ayrımcılığa veya sansüre maruz kalmaksızın kullanabilmek için elektronik ortamda anonim bir biçimde iletişim kurma hakkına sahibiz. **Sosyal medya platformlarında anonim yada nick name ile hesap açmayı engelleyen hiçbir yasal düzenleme bulunmuyor.**

HATIRLATMA

Başkalarının özel hayatlarını ilgilendiren konularda onları tanımlanabilir, belirlenebilir kılan kişisel verileri kullanırken dikkatli olun.

Örneğin ad-soyad, adres, doğum tarihi, kimlik numarası, fotoğraf, video, meslek, politik görüş, dini inanç, politik veya sendikal faaliyetler, gelir durumu, telefon numarası, e-mail adresi, sağlık durumu, hastalıklar, DNA ve genetik bilgileri, parmak izi gibi veriler kişisel veridir.

Hakaret, tehdit, hedef gösterme, kin ve nefret söylemi bulunmadığı sürece sosyal medya platformlarında eleştiri yapmak serbesttir.

Siyasi kişilikler ise, diğer vatandaşlara göre daha fazla eleştiriye açık olmalıdır. AİHM ve Anayasa Mahkemesi (AYM) internet ve sosyal medya platformlarından yapılan eleştiriler nedeniyle açılmış olan birçok davada erişim engellemesi, tutuklama ve cezalandırma kararlarıyla ilgili olarak; “internetin modern demokrasilerde başta ifade özgürlüğü olmak üzere temel hak ve özgürlüklerin kullanılması bakımından önemli bir araçsal değere sahip bulunduğu, (bu tür kısıtlamaların) demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olduğuna, ifade özgürlüğünün amacına uygun şekilde kullanılamaz hale koyduğu ve etkisini ortadan kaldırdığına” karar verdi.

Anayasa Mahkemesi'nden örnek kararlar:

- İfade özgürlüğü; kişinin haber ve bilgilere, başkalarının fikirlerine serbestçe ulaşabilmesi, düşünce ve kanaatlerinden dolayı kınanamaması ve bunları tek başına veya başkalarıyla birlikte çeşitli yollarla serbestçe ifade edebilmesi, anlatabilmesi, savunabilmesi, başkalarına aktarabilmesi ve yayabilmesi anlamına gelir. Dolayısıyla toplumsal ve siyasal çoğulculuğu sağlamak, her türlü düşüncenin barışçıl bir şekilde ve serbestçe ifadesine bağlıdır. (*Bekir Coşkun *GK+, B. No: 2014/12151, 4/6/2015, §§ 33-35; Mehmet Ali Aydın *GK+, B. No: 2013/9343, 4/6/2015, §§ 42, 43; Tansel Çölaşan, B. No: 2014/6128, 7/7/2015, §§ 35-38*).
- Anayasa Mahkemesi Anayasa'nın 26. maddesinde yer alan ifade özgürlüğü ile onun özel güvencelere bağlanmış şekli olan ve Anayasa'nın 28. maddesinde yer alan basın özgürlüğünün demokratik bir toplumun zorunlu temellerinden olduğunu, toplumun ilerlemesi ve her bireyin gelişmesi için gerekli temel şartlardan birini oluşturduğunu pek çok kez ifade etmiştir. (*Mehmet Ali Aydın, § 69; Bekir Coşkun, §§ 34-36*).
- Bu bağlamda ifade özgürlüğü ile basın özgürlüğü herkes için geçerli ve demokrasinin işleyişi için yaşamsal önemdedir (*Bekir Coşkun, §§ 34-36*).
- Basın özgürlüğünün halkın ilgilendiği konularla ilgili olarak kamuoyuna çeşitli fikir ve tutumların iletilmesi ve bunlara ilişkin bir kanaat oluşturması için en iyi araçlardan birini sağladığı açıktır (*İlhan Cihaner (2), B. No: 2013/5574, 30/6/2014, § 63*). Bu tür bilgi ve fikirlerin tanıtımına ek olarak halkın bu bilgi ve fikirleri alma hakkı vardır.
- Herhangi bir demokratik toplumun gelişimi için önemli olan muhalif gruplarca gerçekleştirilen toplantılar ve gösteriler hakkında bilgilendirilmesini de içerir. Bu olmazsa basın kamu denetleyicisi olarak hayati bir rol oynayamaz (*Hakan Yiğit, B. No: 2015/3378, 5/7/2017, § 51; Kadir Sağdıç *GK+, B. No: 2013/6617, 8/4/2015, §§ 49-51, 61-63; Nihat Özdemir *GK+, B. No: 2013/1997, 8/4/2015, §§ 45-47, 57-58*).

Sonuç olarak sosyal medya; tüm vatandaşlar açısından sahip olduğumuz temel hak ve özgürlüklerin, siyasal hakların korunduğu ve uygulandığı alanlardan biridir. Sosyal medyanın özellikle cinsiyete, yaşa, sınıfa, bedene dayalı sebeplerle dezavantajlı gruplar açısından kamuoyu yaratan, siyasi örgütlere ve eylemlere doğrudan katılamayanlar için politik katılımı genişleten, siyasi eleştiriyi görünürleştiren bir etkisi olduğu muhakkak. Fakat bunun için öncelikle hem kendi hak ve özgürlüklerimizi koruyabileceğimiz, hem de başkalarının hak ve özgürlüklerini engellemeyecek şekilde durmamız gereken sınırları bilmek; sosyal medyada daha güvenli, rahat, yaratıcı ve birbirimizle temasta olmamızı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- **Avrupa Konseyi İnternet Kullanıcıları İçin İnsan Hakları Rehberi**
- **Birleşmiş Milletler İnternette İnsan Hakları İlkeleri ve Şartları**
- **Anayasa**
- **6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun**
- **Video Aktivismde Kavramlar Sorunlar Uygulamalar**, Gülüm Şener, Nihan Gider Işıkman, Uğur Mumcu Vakfı Yayınları, 2021
- **Anayasa Mahkemesinin 2014/4705 Başvuru Numaralı 29/5/2014 tarihli Youtube kararı**
- **Anayasa Mahkemesinin 2014/3986 Başvuru Numaralı 2/4/2014 tarihli Twitter kararı**

Daha fazla kaynak için:

bkz. **Alternatif Bilişim Derneği yayınları**,
<https://alternatifbilisim.org/>

politikada
iyilik hali

www.politikadaiyilikhali.org

[@politikada.iyilik.hali](https://www.facebook.com/politikada.iyilik.hali)

[@Haliyilik](https://twitter.com/Haliyilik)

[@politikada_iyilik_hali](https://www.instagram.com/politikada_iyilik_hali)

[@politikadaiyilikhali](https://www.youtube.com/channel/UC...)